

Cuira, ils 28 d'avrigl 2026

Communicaziun a las medias

«ALAS» - in nov sistem da translaziun per tut ils idioms e rumantsch grischun

A partir dad oz stat a disposiziun il nov sistem da translaziun da la Lia Rumantscha: «ALAS». Quest sistem sustegna la translaziun tranter il rumantsch ed il tudestg, e quai betg mo en rumantsch grischun, mabain er en tut ils idioms rumantschs - in novum. «ALAS» è vegnì sviluppà da l'Universitad da Turitg sin iniziativa da la Lia Rumantscha.

«ALAS» è ina maschina da translatar a basa dad intelligenza artificziala che sustegna la translaziun tranter il rumantsch ed il tudestg. Il nov program sa distingua tras la pussaivladad da betg mo pudair far translaziuns en rumantsch grischun, mabain er en tut ils tschintg idioms rumantschs. E quai cun ina qualitad che correspunda al nivel da la tecnologia dad oz. «ALAS» è disponibel a partir dad immediat gratuitamain e senza procedura d'annunzia per tuttas e tuts sut [alas.liarumantscha.ch](https://www.alas.liarumantscha.ch).

Collavuraziun e svilup

«ALAS» è il resultat dad in project che la Lia Rumantscha ha lantschà l'avrigl 2025 e che sa basa sin ina stretga collavuraziun cun l'Institut da Linguistica Computaziunala da l'Universitad da Turitg. La Fundaziun Patrimoni Cultural RTR ha contribuì essenzialmain a la finanziaziun da quest project.

Per stgaffir translaziuns da referenza necessarias per sviluppar «ALAS» e per testar emprims prototips, han 27 persunas che represchantan differentas professiuns e che lavuran mintga di cun la lingua - sco per exempel translatur:as, scolast:as u chanzlist:as - prestà l'200 uras da lavur. Las datas per trenar il sistem èn vegnidas furnidas da differentes partenaris ed ils giavischs e las cundiziuns da quels furniturs areguard la proprietad intellectuala èn vegnids resguardads cumpletamain durant l'entir process.

Analisa dals basegns

Sco punct inicial dal project ha servì in'analisa dals basegns che la Lia Rumantscha ha realisà en il rom da la strategia per la transformaziun digitala. Quest scleriment ha manifestà il basegn da 24 vischnancas rumantschas, da differentas instituziuns rumantschas e d'autras gruppas d'interess per ina translaziun automatica.

Ignacio Pérez Prat, responsabel per la transformaziun digitala tar la Lia Rumantscha: «Nus avain prendi l'iniziativa da far quest project che includa er ils idioms per ademplir basegns urgents da vischnancas, da fatschentas e da bleras persunas che lavuran cun il rumantsch en lur mintgadi. Uschia avain nus manà nossa lingua sin il stan actual da la digitalisaziun.»

Tenor Ignacio Pérez Prat è la clav dal project stada quella da cumbinar l'expertisa da la tecnologia da vart da l'Universitad da Turitg cun la cumpetenzza linguistica da la Lia Rumantscha.

Il sistem da translaziun «ALAS» vegn sviluppà vinavant, actualisaziuns e novas funcziuns suondan ils proxims mais. Quest project è stà il punct da partenza per ina collavuraziun cun l'Universitad da Turitg che ha fin ussa purtà resultats fritgaivels en furma da sinergias. La collavuraziun cuntinuescha damai en il rom dad auters projects.

Persuna da contact

Ignacio Pérez Prat, responsabel per la transformaziun digitala, Lia Rumantscha, ignacio.perez.prat@rumantsch.ch, +41 (0)81 258 32 27